

**The Economist 5th Agricultural Business Summit, | Virtual Event |
November 5th 2020**

**«Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και βιώσιμη γεωργία».
Ενότητα: «Χρηματοδοτώντας την αγροτική επιχειρηματικότητα»,**

Ομιλητής:

Μιχάλης Ανατολίτης

Αντιπρόεδρος Συνδέσμου Θεσσαλικών Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών

**«Πράσινη Επιχειρηματικότητα και καινοτομία στις αγροτικές περιοχές: η
ανάγκη έμπρακτης και ουσιαστικής ενίσχυσής της»**

Αξιότιμοι Κυρίες και Κύριοι καλημέρα σας.

Σας ευχαριστώ θερμά για την πρόσκληση.

Είναι ιδιαίτερη χαρά και τιμή να βρίσκομαι ανάμεσα σε εκλεκτούς συνομιλητές, για να συζητήσουμε ένα θέμα με τόσο σημαντικές προεκτάσεις στην οικονομική πορεία της χώρας και ειδικότερα της Περιφέρειάς μας, η οποία διατηρεί ένα μεγάλο ποσοστό αγροτικής απασχόλησης και επιχειρηματικότητας. Επιτρέψτε μου να μεταφέρω τους χαιρετισμούς του προέδρου του ΣΘΕΒ κ. Νταβέλη ο οποίος λόγω ανειλημμένων υποχρεώσεων δεν μπόρεσε να παρευρεθεί σήμερα στις διεργασίες του συνεδρίου.

Αν και η πανδημία είναι πάρα πολύ πρόσφατη και βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη, οπότε και τα οικονομικά στοιχεία είναι εφ' ενός ελάχιστα και αφετέρου μεταβάλλονται όπως μεταβάλλονται και τα μέτρα που προσπαθούν να ανακόψουν τη δραματική αύξηση των κρουσμάτων, νομίζω θα συμφωνήσουμε όλοι πως η πρωτογενής παραγωγή και ο αγροτικός τομέας επηρεάστηκαν λιγότερο σε σχέση με άλλους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας, όπως ο τουρισμός, η εστίαση και οι μεταφορές, πάνω στους οποίους η πανδημία, και κυρίως τα μέτρα περιορισμού που πάρθηκαν είχαν σοβαρότατες επιπτώσεις.

Με τον τουρισμό, τη βαριά βιομηχανία της χώρας όπως έχει χαρακτηριστεί, να παραμένει ο μεγάλος άγνωστος χ της εξίσωσης των οικονομικών επιπτώσεων, είναι κρισιμότερο από ποτέ να παρέχουμε κάθε δυνατή στήριξη στον αγροτικό τομέα που είναι από τη φύση του πιο ανελαστικός σε τέτοιου είδους εξωγενείς επιδράσεις.

Τα ελληνικά αγροδιατροφικά προϊόντα αποτελούν μια από τις σημαντικότερες κατηγορίες εξαγομένων προϊόντων με ποσοστό περίπου 19% επί του

συνόλου των εξαγωγών ενώ συμβάλουν κατά περίπου 7,5% στη συνολική Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία της χώρας.

Κανείς όμως δεν μπορεί να εγγυηθεί τη συνέχιση των καλών επιδόσεων του κλάδου όταν το εισόδημα των καταναλωτών μειώνεται λόγω της πανδημίας και οι εθνικές ηγεσίες των περισσότερων χωρών θέτουν την ασφάλεια και επάρκεια τροφίμων ως ύψιστη προτεραιότητα. Χαρακτηριστικά αναφέρω την πρόβλεψη του Παγκόσμιου Οργανισμού Αμπελουργίας και Οίνου που προβλέπει μείωση έως και 35% σε όγκο και έως 50% σε αξία της κατανάλωσης κρασιού στην Ευρώπη, με άγνωστες επιπτώσεις για ένα κλάδο που είχε σημαντικές εξαγωγές μέχρι σήμερα.

Την ίδια στιγμή, η Πράσινη Συμφωνία, μέσα από τη στρατηγική από το «αγρόκτημα στο πιάτο» και τη στρατηγική για την «βιοποικιλότητα», θα διαπεράσει οριζόντια όλους τους παραγωγικούς τομείς και τις πολιτικές της Ένωσης (π.χ. ενέργεια, μεταφορές, βιομηχανία) αλλάζοντας και το παραγωγικό μοντέλο του αγροτοδιατροφικού τομέα.

Οι αγρότες θα πρέπει να υιοθετήσουν κλιματικά και περιβαλλοντικά φιλικές πρακτικές ως απαραίτητη προϋπόθεση για να λαμβάνουν άμεση ενίσχυση, με τουλάχιστον το 35% του προϋπολογισμού για την αγροτική ανάπτυξη να διατίθεται για περιβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα όλων των κατηγοριών. Επίσης, το 30% τουλάχιστον των άμεσων ενισχύσεων θα πρέπει να κατευθύνεται σε οικολογικές πρακτικές.

Σε γενικές γραμμές, οι λύσεις που χρησιμοποιούνται σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, για την επίτευξη των παραπάνω, είναι λύσεις σχετικά υψηλού κόστους, που είναι προσιτές σε μεγαλοκαλλιεργητές και καλύπτουν τις ανάγκες συστημάτων παραγωγής με διαφορετικά χαρακτηριστικά από αυτά των Ελλήνων παραγωγών, που μετά την χρηματοοικονομική κρίση αντιμετώπισαν -και ως ένα βαθμό συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν- προβλήματα ρευστότητας.

Τα επιτόκια για τη γεωργία στην Ελλάδα κυμαίνονται από 4-8,5%, είναι υψηλότερα στη γεωργία από τους άλλους τομείς και είναι από τα υψηλότερα στην Ε.Ε. Αυτό έχει σαν συνέπεια οι τόκοι να αποτελούν το 1,8% του συνολικού κόστους με 1,5% το αντίστοιχο ποσοστό στην Ε.Ε., ακόμη και όταν το συνολικό κόστος στην Ελλάδα είναι κατά 30% χαμηλότερο από τον μέσο όρο της Ε.Ε.

Οι παραγωγοί, κυρίως λόγω έλλειψης ρευστότητας, προμηθεύονται τις εισροές με πίστωση, ενώ δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις της προμήθειας «έναντι» εισροών από τους αγοραστές του τελικού προϊόντος σε μια άτυπη μορφή συμβολαιακής παραγωγής. Η συμβολαιακή γεωργία με τη μεσολάβηση τράπεζας που χορηγεί την πίστωση είναι περισσότερο διαφανής, αλλά έχει επίσης κάποιο κόστος, ένα μέρος του οποίου είναι οι τόκοι που δεν είναι αμελητέοι, αλλά υπάρχει και σημαντικό συναλλακτικό κόστος που συνήθως δεν υπολογίζεται.

Ταυτόχρονα, η επενδυτική ένταση στον αγροτικό τομέα (οριζόμενη ως το ποσοστό των επενδύσεων επί της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας) κινείται στην Ελλάδα γύρω από το 20%, σε μεγάλη απόσταση από την τιμή που λαμβάνει συνολικά στην ΕΕ28 (31% το 2018).

Μεσοπρόθεσμα, η διατήρηση αυτού του επιπέδου επενδύσεων θα δημιουργήσει προσκόμματα στην ανταγωνιστικότητα και στην αναπτυξιακή δυναμική του αγροτικού τομέα στη χώρα μας.

Καταλήγοντας αγαπητοί σύνεδροι, το συμπέρασμα είναι ότι απαιτείται η άμεση ενεργοποίηση όλων των διαθέσιμων χρηματοοικονομικών εργαλείων, ιδιαιτέρως εκείνων που αφορούν σε επενδύσεις ιδιωτών. Εργαλείων που στηρίζουν τη «μικρή» επιχειρηματικότητα, που δημιουργούν και διατηρούν θέσεις απασχόλησης και οικογενειακά εισοδήματα στις αγροτικές περιοχές, συμβάλλοντας στην επίτευξη της κοινωνικής συνοχής.

Η ενίσχυση της παραγωγικότητας του αγροτικού τομέα προβάλλει ως επείγουσα ανάγκη προκειμένου να βελτιωθεί το εισόδημα των αγροτών και ο τομέας να συνεισφέρει περισσότερο στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

Κατά την άποψή μας, το τρίπτυχο ρευστότητα, καινοτομία και εκπαίδευση, αποτελεί το μίγμα εκείνο που είναι ικανό να θέσει και πάλι την τοπική οικονομία και κοινωνία σε τροχιά ανάκαμψης. Μπορούμε και πρέπει να επενδύσουμε σε καινοτομία όπως:

- Η ευφυής και ψηφιακή γεωργία η οποία θα συμβάλει στη μείωση του κόστους παραγωγής, στην βελτίωση της διαχείρισης τους εδάφους και του ύδατος, των λιπασμάτων και των φυτοφαρμάκων.
- Τα συστήματα γεωργικής γνώσης και καινοτομίας (AKIS) που θα παρέχουν αντικειμενικές εξιδικευμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες στους αγρότες.
- Τα δίκτυα δεδομένων για την βιωσιμότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων που θα συλλέγουν πληροφορίες και δεδομένα για την πορεία υλοποίησης των παραπάνω στρατηγικών θα αξιολογούν τους περιφερειακούς και εθνικούς μέσους όρους και θα παρέχουν εξατομικευμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες και καθοδήγηση στους γεωργούς.

Ο επιχειρηματικός κόσμος τα τελευταία χρόνια διαβλέπει μία σημαντική ευκαιρία για περαιτέρω ενίσχυση της εξωστρέφειας και την ανάπτυξη της πράσινης επιχειρηματικότητας.

Υιοθετώντας στοχευμένες πολιτικές, η πολιτική και περιφερειακή διακυβέρνηση μπορεί να επιτύχει την αποδοτικότερη χρήση διαθέσιμων πόρων, με στόχο τη δημιουργία βιώσιμων επιχειρήσεων αγροτικού τομέα σε όλες τις αγροτικές Περιφέρειες.

Η πανδημία συνέβαλε στο να κατανοήσουμε βαθύτερα τον ρόλο της αγροδιατροφής, όχι μόνο στην Covid-19 αλλά και σε μελλούμενες πανδημίες, και μας βοήθησε να αντιληφθούμε τη σημασία της παραγωγής, μεταποίησης, διανομής και κατανάλωσης τροφίμων ευρύτερα. Η ισορροπία θα είναι όλο και πιο δύσκολο να επιτευχθεί καθώς στην κλιματική και την οικονομική κρίση προστέθηκε και η κρίση υγείας. Αν και τα αντανακλαστικά του κλάδου αποδείχθηκαν πολύ γρήγορα καθώς δεν παρουσιάστηκαν ελλείψεις τροφίμων στο προηγούμενο διάστημα, ο σχεδιασμός για το αύριο, όσο δύσκολος κι αν είναι θα πρέπει να γίνει συμπεριλαμβάνοντας και τους τρεις αυτούς αλληλένδετους παράγοντες και θα πρέπει να γίνει άμεσα.

Το αύριο είναι σήμερα.

Δεν υφίστανται περιθώρια για αναξιοποίητους ευρωπαϊκούς πόρους και κακές επιδόσεις στην απορρόφηση κονδυλίων όπως συνέβη κατά το παρελθόν.

Η συγκεκριμενοποίηση της παραγωγικής φυσιογνωμίας της Περιφέρειας και η γρήγορη αξιοποίηση όλων των χρηματοοικονομικών εργαλείων, είτε πρόκειται για φορολογικές ελαφρύνσεις είτε για άμεσες και έμμεσες ενισχύσεις ρευστότητας, πρέπει να αποτελέσουν τους βασικούς στόχους ανάπτυξης. Μόνον όταν αυτό επιτευχθεί θα υπάρξει βάση σοβαρής επιχειρηματικής εξωστρέφειας με βασική στρατηγική επιδίωξη την ανάπτυξη, τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και την αποκατάσταση της τρωθείσας από την κρίση κοινωνικής συνοχής της Ελληνικής υπαίθρου, μεριμνώντας ταυτόχρονα για την προστασία του περιβάλλοντος.

Περιμένουμε με ιδιαίτερο ενδιαφέρον να παρακολουθήσουμε στη συνέχεια του συνεδρίου τις τοποθετήσεις όλων των εξαιρετών προσκεκλημένων και είμαστε βέβαιοι πως τα συμπεράσματα του συνεδρίου θα αποτελέσουν πολύτιμα εργαλεία για την χάραξη μιας καινούργιας στρατηγικής ανάπτυξης του αγροδιατροφικού τομέα.

Σας ευχαριστώ θερμά.